

Türk İnsanı ve Kültürünü Tanımak: Almanca Erasmus Deneyim Raporlarında Kültürlerarası Etkileşimin İncelenmesi

Dalım Çiğdem Ünal*

Öz

Bu çalışmada, Almanca konuşulan ülkelerden Türkiye'ye yükseköğrenim görmek için gelen yabancı uyruklu öğrencilerin yaşadıkları Erasmus deneyimleri sonucunda Türk toplumu ve kültürü hakkında edindikleri izlenimler incelenmektedir. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Araştırma 2010-2015 yılları arasında programdan yararlanan yabancı öğrencilerin ülkelerine geri dönünce yazmış oldukları 696 Almanca Erasmus deneyim raporu üzerinde yürütülmüştür. Araştırmada MAXQDA 11 adlı nitel veri analizi programından yararlanılmış, öğrencilerin Türklere ve Türk kültürüne yönelik farklı görüş ve tavsiyelerini saptamak amacıyla raporların içerik analizi yapılmıştır. Elde edilen veriler, Türklerin sosyal hayatta yabancılara karşı oldukça olumlu bir davranış ve tutum sergilediğini, yabancıların da sosyal yaşama uyum sağlayarak Türk kültürünü ve yaşam biçimini derinlemesine tanıma fırsatı bulduklarını, ayrıca bundan dolayı oldukça memnun olduklarını ve adeta bir kültür elçisi olarak ülkelerine geri döndüklerini göstermektedir. Etkili bir kültürlerarası değişimin meydana geldiği, ayrıca daha önyargısız ve hoşgörülü bir bakış açısının geliştirildiği anlaşıldığından Erasmus+ Programının kültürlerarası duyarlılığın artmasında katkı sağladığı varsayımı doğrulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Türk insanı, Türk kültürü, kültürlerarası etkileşim, kültürlerarası öğrenme, Erasmus+ Öğrenci Öğrenim Hareketliliği Programı, Erasmus deneyim raporu

---

Geliş Tarihi: 02 Kasım 2016 – Kabul Tarihi: 29 Aralık 2017

Bu makaleyi şu şekilde kaynak gösterebilirsiniz:

Ünal, Dalım Çiğdem (2018). "Türk İnsanı ve Kültürünü Tanımak: Almanca Erasmus Deneyim Raporlarında Kültürlerarası Etkileşimin İncelenmesi". *bilig – Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi* 87: 1-32.

* Doç. Dr., Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü Alman Dili Eğitimi Ana Bilim Dalı, Ankara, Türkiye

cunal@hacettepe.edu.tr

Giriş

İnsanlar yaşadıkları süre boyunca hem kendi toplumlarını ve kültürlerini hem de yabancı toplumları ve kültürleri tanıyıp öğrenebilirler. Ancak yabancı toplumları ve farklı kültürleri tanıma sürecinde birtakım sorunlarla karşılaşıldığı görülmektedir. Bunlara örnek olarak, yeni kültüre ve çevreye adaptasyon sürecinde görülen iletişim sorunları gösterilebilir. Kültürlerarası bağlamda görülen bu tür sorunlar, bir kişinin kendi kültür sisteminden çıkıp bir diğer kültür sistemine girmesiyle, genellikle de kendi ülkesinden başka bir ülkeye gitmesiyle başlamaktadır. Kişi kendi kültüründe bazı eylemleri hiç düşünmeden ve kimi zaman bilinçsizce yaptığını, ancak bunların her kültürde var olmadığını, diğer kültüre girince anlamaya başlayacaktır. Bunu anlayabilmesi için ise, karşıdaki insanların onun yetiştiğinden farklı bir kültürel sistemin içinde yetiştiğini fark etmesi ve o farklı sistemin anlam kodlarına göre düşünüp davrandıklarını kavraması gerekir (Aliyev ve Öğülmüş 2015: 51). Bu noktada, *belirli kalıplar içinde davranan* insanların daha doğru davranışlarda bulunmasının yolu, kendi kültürü ile içinde yaşamaya başladığı diğer kültür arasındaki farkların ne olduğunu bilmesinden geçmektedir. Fakat bu önemli farkındalık düzeyine erişebilmek sanıldığı kadar kolay olmamaktadır. Ayrıca kurulan insan ilişkilerinde hatalı davranış gösterme olasılığı da yine iki kültür arasındaki benzerliklerin az ya da çok olmasıyla doğru orantılıdır (Kartarı 2001: 17).

Farklı kültürlere yönelik yaşanan iletişim sorunları, özellikle dünyanın yaşadığı hızlı küreselleşme sürecinde yabancılarla sık sık karşılaşmak ve bir arada yaşamak zorunda olmakla da bağlantılıdır. Ülkelerin birbiriyle kurduğu ilişkiler ilk olarak kültürel iletişim kavramını, hemen arkasından da kültürlerarasılık, çok kültürlülük ve Avrupa benmerkezcilik gibi kavramları tartışmaya açmıştır (Ersoy 2013: 163-165). Farklı kültürlerden gelerek bir arada yaşayanların yaşamın çeşitli alanlarda karşılaştıkları sorunların aşılabilmesi için kişilerin birbirlerini tanımaları ve kültürlerarası iletişim kurma becerisine sahip olmaları gerektiği düşünülmektedir (Guo vd. 2009a, Guo vd. 2009b, Pope vd. 2012). Kültürlerarası iletişim ve kültürlerarası iletişim kurma becerisi kavramları eğitim alanında oldukça önem kazanmış olduğundan kültürlerarası öğrenme konusunda çeşitli bilimsel çalışmalar yürütülmektedir (Bekiroğlu ve Balcı 20104, Gökmen 2005, Hofstede vd. 2005, Işık 2012). Farklı kültürlerden insanları bir araya getirerek birbirlerini tanımaları için imkân sunan Avrupa

Komisyonu'nun Erasmus Öğrenci Öğrenim Hareketliliği Programına yönelik çalışmalar da bulunmaktadır (Mirici vd. 2010, Teichler 2001).

Avrupa Komisyonu tarafından uygulanan 2007-2013 dönemi Erasmus Programı ve 2014-2020 dönemi Erasmus+ Programı ile “yükseköğretim ve gençlik alanlarında Ortak Ülkeler ile işbirliğinin” (Türkiye Ulusal Ajansı 2016: 5) desteklenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda “öğrencilerin ve personelin Ortak Ülkelerden ve Ortak Ülkelere hareketliliği” (Türkiye Ulusal Ajansı 2016: 7) teşvik edilmektedir. Kültürlerarası farkındalığı güçlendirmek ve kültürlerarası diyalogu teşvik etmek, hem Erasmus Programı'nın hem de Erasmus+ Programı'nın özel amaçlarından biridir (Türkiye Ulusal Ajansı 2016: 19-24). Erasmus öğrenci değişimleri, programa dâhil diğer Avrupa Birliği üyesi ülkelerdeki gibi, aday ülke statüsüyle dâhil olan Türkiye'de de yabancılarla Türklerin etkileşime girmesi açısından önemli katkı sağlamaktadır.

Erasmus Programı kültürlerarası iletişim problemlerinin çözülmesi için atılan somut bir adım niteliğindedir, çünkü bu programa katılan kişilerin etkili bir kültür değişmesi süreci yaşadıkları görülmektedir. Kültür değişmesi, kültürleşme olarak da adlandırılmaktadır (Lembet 2008). Farklı bireylerin veya toplumların karşılıklı olarak birbirlerinden etkilenmesine ve değişikliğe uğramasına kültürleşme denmektedir (Güvenç 2005: 126). Söz konusu Erasmus Programı çerçevesinde, insanların farklı kültürün içinde yaşayıp tanımaya başlamasıyla bir diyaloga gireceği, girilen bu diyalog sayesinde önceden anlamı mümkün olmayan olguları kavramaya başlayacağı ve sonuçta ön yargı gibi önemli engellerin yıkılıp bunların yerini anlayış gösterme, uyum sağlama ve hoşgörünün alabileceği öngörülmektedir (Demir ve Demir 2009, Göksu 2011:106, Kasapoğlu Önder ve Balcı 2010: 97, Yücelsin Taş 2013: 765).

Erasmus değişim programıyla özde farklı kültürlerden insanlara birbirleriyle anlamlı sosyal ilişkiler kurma yeteneği kazandırılarak kültürlerarası iletişim sorununun çözülmesinde katkı sağlanması amaçlanmaktadır. Bu yetenek ile anlatılmak istenen, kültürlerarası iletişim kurma becerisine sahip bir kişinin, düşünce olarak sosyal ve kültürel çeşitliliğe karşı açık olması ve insanların düşüncelerini belirleyen şeylerin bazı değerler, tutumlar ve algılar olduğunun bilincinde olması veya farkına varabilmiş olması ve farklı kültürel çevrelere yönelik kültürel bilgiye sahip olmasıdır (Pope vd. 2004).

Bu durumda, Batılı insanların Avrupa'da yaşayan Türklerle olan ilişkisinin her açıdan incelenmesi gerektiği gibi, Türkiye'de yaşayan yabancıların Türk toplumu ile olan ilişkilerinin de dil, toplum ve kültür açısından derinlemesine araştırılması gerekmektedir. Erasmus Programı bağlamında yurtdışına giden Türkler ile ilgili araştırmalarının yoğun bir biçimde sürdürüldüğü görülmektedir (Certel 2010, Demir ve Demir 2009, Ersoy 2013, Göksu 2011, Kasapoğlu ve Balcı 2010, Özdem 2013, Yağcı vd. 2007, Yücelsin ve Yaprak 2013). Türkiye'ye gelen yabancı Erasmus öğrencilerine yönelik yapılan araştırmalar da bulunmaktadır (Aliyev ve Öğülmüş 2015, Boyacı 2011, Lembet 2008, Karaoğlu 2007, Yağcı vd. 2013). Ancak Türkiye'de yaşayan yabancı Erasmus öğrencilerinin gözünden Türk kimliğinin ve algısının incelendiği araştırma sayısı oldukça sınırlıdır (Bkz. Erişti 2014, Özer vd. 2014). Bu durumda, Avrupalıların Türkiye'de Türk insanına ve kültürüne yönelik deneyimlerine ve izlenimlerine, kısacası nasıl bir kültürlerarası etkileşim içinde olduklarına yönelik detaylı bilgi toplanması gerekmektedir. Erasmus Öğrenim Hareketliliği Programı'na katılarak Türkiye'ye gelen yabancı öğrenciler açısından bakıldığında,

- Türk halkına ve kültürüne yönelik yaşantıları nasıl?
- Türk yaşam biçimini nasıl tanıyorlar?
- Karşı cins, dil, beslenme, giyim, çalışma tarzı açısından nasıl etkileniyorlar?
- Türklerin karakteristik özelliklerine, hal ve hareketlerine, davranış biçimlerine, inanç sistemlerine yönelik neler düşünüyorlar?
- Türklerle toplumsal ve kültürel ilişkileri iyi kurabiliyorlar mı?
- Yaşanılan sosyal yaşantılar, ilişkiler, gelişmeler ve etkileri olumlu mu, olumsuz mu?
- Kendi kültürleri ve Türk kültürü hakkında düşünceleri ne yönde değişti?

türünden soruların yanıtlarının bilinmesi önemlidir. Burada yaşayan yabancıların gözüyle bakarak sosyal ve kültürel ilişkiler açısından fırsatların ve sorunların saptanması, özellikle yabancı kültürlerden olan insanların Türklerle iyi uyum sağlaması, Türk ve Batı kültürü arasındaki etkileşimin ve diyalogun güçlendirilmesi açısından gereklidir. Bu yönde yapılan araştırmalar, yabancıların Türk insanı ve kültürüne yönelik daha güçlü bir kültürlerarası diyalog kurmaları için katkı sağlayacaktır. Bu katkı, tek kültürlülükten çok kültürlü-

lûge doğru giden, Avrupa benmerkezcilikten daha uzak, daha önyargısız bir dünya için gerekli görülmektedir.

Çalışmanın Amacı

Bu çalışmada en az bir öğretim yarıyılı boyunca Türkiye’de yaşamış, Almanca konuşulan iki ülke olan Almanya ve Avusturya’dan Türkiye’deki devlet ve vakıf üniversitelerine öğrenim görmeye gelen Erasmus öğrencilerinin edindikleri yaşam deneyimleri sonucunda Türk insanı ve kültürüne yönelik izlenimleri ve görüşleri araştırılmaktadır. Erasmus deneyimlerinin yabancı uyruklu öğrenciler üzerinde yarattığı etki, kültür aktarımı, kültürlerarası iletişim, etkileşim ve kültürlerarası öğrenme açısından yaklaşılarak incelenecektir. Yukarıdaki amaç doğrultusunda şu alt problemlere yanıt aranmıştır: Gerek genel olarak gerekse ve kültürlerarası iletişim açısından bakıldığında,

1. Türk insanına yönelik deneyimler ve görüşler nelerdir?
2. Türk kültürüne yönelik deneyimler ve görüşler nelerdir?
3. Söz konusu deneyim ve görüşlerde karşılaşılan kültürlerarası etkileşime ve öğrenmeye ilişkin unsurlar nelerdir?

Çalışmanın Yöntemi

Çalışmada nitel araştırma desenlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Bu yöntem, var olan belgelerin toplanarak incelenmesine dayalıdır. Araştırılmak istenen konu hakkında bilgi sağlayan her türlü yazılı materyale ise doküman adı verilmektedir (Balcı 2006, akt. Yıldız vd. 2012: 83). Araştırmanın kaynak verileri Erasmus deneyim raporları aracılığıyla elde edilmiştir. Erasmus deneyim raporu, Erasmus değişim programından yararlanan öğrencilerin kendi üniversitesine döndüğünde, konuk üniversitedeki kalış sürecine yönelik olarak hazırlayarak teslim etmeleri gereken bir belgedir. Burada asıl amaç, Erasmus değişim programına katılmış öğrencilerin edindiği somut yaşantılara dayanan bilgi ve deneyimlerinden yararlanarak, gelecekte programa katılacak olan diğer Erasmus öğrencilerinin kalış ve eğitim süreçlerinde faydalanmasını ve desteklenmesini sağlamaktır. Genellikle serbest yazı biçiminde formüle edilen bu raporlarda değinilmesi beklenen noktalar şu şekilde özetlenebilir: Öğrencinin kimlik ve iletişim bilgileri (yayınlanması isteğe bağlı), gidilen üniversite ve bölümün adı, öğretim yılı ve dönemi, gidilen ülke, kurumun çok kısa tanıtımı, varış öncesi hazırlıklar, yolculuk, varış ve kalınacak yere yerleşme

süreci, oturma ve kalış izni çerçevesinde yapılan resmi ve bürokratik işlemler, konuk okuldaki Erasmus ofisiyle olan ilişkiler, eğitim-öğretim sistemi, ders sistemi; yerli öğrenciler ve diğer Erasmus öğrencileriyle, öğretim elemanlarıyla, yerli halkla ve arkadaşlarla olan ilişkiler; toplumsal, sosyal, kültürel yaşantılar ve deneyimler, yapılması ve yapılmaması tavsiye edilen unsurlar, geri dönüş süreci, en güzel ve en kötü yaşantılar, sonuç olarak sağlanan kişisel kazanımlara yönelik genel değerlendirme. Erasmus programı için çok çeşitli bilgiler içeren ve programın geliştirilmesine katkı sağlaması açısından değerli olduğu düşünülen deneyim raporları öğrencinin konuk bulunduğu ülkeden geri dönmesi ve kişisel izin prosedürünün tamamlanması sonrasında üniversitenin resmi sayfasında erişime açılmaktadır (Ünal 2017: 301).

Bu araştırmada, Almanya ve Avusturya'da bulunan 56 farklı üniversiteden gelecek Türkiye'deki 37 farklı üniversitede 2010-2015 öğretim yıllarında en az bir dönem öğrenim görmüş olan yabancı uyruklu öğrencinin ülkesine geri dönünce yazmış olduğu 696 Erasmus deneyim raporu incelenmiştir. Söz konusu deneyim raporları üniversitelerin Erasmus+ Programına yönelik içeriklerinin bulunduğu resmi internet portallarında yayımlanmıştır (Bkz. Kaynak Belgeler). Bu çalışmada, Erasmus deneyim raporlarına yabancı üniversitelerin internet adresleri üzerinden ulaşılmıştır. Yabancı uyruklu öğrencilerin Türklere ve Türk kültürüne yönelik farklı görüş ve tavsiyelerini saptamak amacıyla raporların içerik analizi yapılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde MAXQDA 11 adlı nitel veri analizi programından yararlanılmıştır. Bilgisayar destekli veri analizinin yapılabilmesi için incelenecek raporlar programa aktarılmış, okunmuş, kodlanmış ve kodlamaların referans değerleri elde edilmiştir.

Örnekleme yöntemlerinden amaçlı örnekleme kullanılmıştır. Güncel durumu saptamak amacıyla ulaşılan bütün raporlar incelenmemiş, 2010-2015 öğretim yılları arasında toplam 5 yıllık zaman dilimini kapsayan raporlara yönelik bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Ayrıca yanlış bir örneklem seçiminin olmaması için deneyim raporlarından raporu yazan öğrenci veya ailesinden Türk kökeni olanlar araştırmanın dışında tutulmuştur. Bu sayede doğru katılımcılar ve veriler kullanılarak araştırmanın geçerliliğinin ve genellenebilirliğinin artırılması sağlanmıştır. Araştırma çerçevesinde görüşleri incelenen yabancı uyruklu öğrencilerin üniversiteleri ve Erasmus deneyim raporlarının dağılımı Tablo 1'de belirtilmektedir:

Tablo 1. İncelenen Raporların Yabancı Üniversitelere Göre Dağılımı

Yabancı Üniversitenin Adı	Frekans (n)	Yüzde %
Universität Mannheim	111	15,95
Technische Universität München	73	10,49
RWTH Aachen	57	8,19
Otto-von-Guericke-Universität Magdeburg	56	8,05
Europa-Universität Viadrina Frankfurt	36	5,17
Ruhr Universität Bochum	32	4,60
Ludwig-Maximilians-Universität	27	3,88
Technische Universität Dresden	27	3,88
Universität Bremen	26	3,74
Carl von Ossietzky Universität Oldenburg	22	3,16
Humboldt-Universität zu Berlin	22	3,16
Rheinische Friedrich-Wilhelms-Universität Bonn	19	2,73
Universität Augsburg	18	2,59
Technische Universität Darmstadt	18	2,59
Technische Universität Dortmund	11	1,58
Universität Potsdam	10	1,44
Universität Göttingen	9	1,29
Technische Universität Chemnitz	9	1,29
Johannes Kepler Universität Linz	9	1,29
Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg	9	1,29
Ruprecht-Karls-Universität Heidelberg	8	1,15
Brandenburgische Technische Universität	8	1,15
Hochschule für Angewandte Wissenschaften München	7	1,01
Universität Ulm	7	1,01
Technische Hochschule Nürnberg Georg Simon Ohm	6	0,86
Universität Bayreuth	6	0,86
Heinrich-Heine-Universität Düsseldorf	4	0,57
Universität Heidelberg	4	0,57
Justus-Liebig-Universität Gießen	3	0,43
Ernst-Moritz-Arndt-Universität Greifswald	3	0,43

Technische Hochschule Köln	3	0,43
Universität Hamburg	3	0,43
Hochschule Rosenheim	3	0,43
Fachhochschule Köln	2	0,29
Institut für Europäische Kunstgeschichte der Universität Heidelberg	2	0,29
Technische Universität Berlin	2	0,29
Universität Würzburg	2	0,29
Fachhochschule Wedel	2	0,29
Hochschule Hannover	2	0,29
Frankfurt University of Applied Sciences	2	0,29
Medizinische Universität Innsbruck	1	0,14
Hochschule Reutlingen	1	0,14
Albert-Ludwigs-Universität Freiburg	1	0,14
Deutsche Sporthochschule Köln	1	0,14
Fachhochschule Aachen	1	0,14
Hochschule der Medien	1	0,14
Ernst-Abbe-Hochschule Jena	1	0,14
Technische Universität Bergakademie Freiberg	1	0,14
Universität Siegen	1	0,14
Karlsruher Institut für Technologie	1	0,14
Technische Universität Braunschweig	1	0,14
Westfälische Wilhelms-Universität Münster	1	0,14
Hochschule Ostwestfalen-Lippe	1	0,14
Fachhochschule Schmalkalden	1	0,14
Hochschule Nordhausen	1	0,14
Medizinische Hochschule Hannover	1	0,14
Toplam	696	100,00

Erasmus öğrencilerinin Türkiye’de konuk öğrenci olarak bulunduğu üniversitelerin adları ve incelenen Erasmus deneyim raporlarının dağılımı ise şu şekildedir (Bkz. Tablo 2):

Tablo 2. İncelenen Raporların Türkiye’deki Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversite Adı	Frekans (n)	Yüzde %
İstanbul Teknik Üniversitesi	126	18,10
Marmara Üniversitesi	93	13,36
Boğaziçi Üniversitesi	77	11,06
Bilgi Üniversitesi	62	8,91
İstanbul Üniversitesi	48	6,90
Sabancı Üniversitesi	46	6,61
Bilkent Üniversitesi	40	5,75
Hacettepe Üniversitesi	30	4,31
Koç Üniversitesi	28	4,02
Bahçeşehir Üniversitesi	18	2,59
Yeditepe Üniversitesi	15	2,16
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	13	1,87
Yıldız Teknik Üniversitesi	12	1,72
Ege Üniversitesi	12	1,72
Kültür Üniversitesi	12	1,72
Akdeniz Üniversitesi	10	1,44
Dokuz Eylül Üniversitesi	10	1,44
Kadir Has Üniversitesi	6	0,86
Özyeğin Üniversitesi	5	0,72
Doğuş Üniversitesi	5	0,72
Yaşar Üniversitesi	4	0,57
İzmir Ekonomi Üniversitesi	3	0,43
Uludağ Üniversitesi	3	0,43
TED Üniversitesi	2	0,29
Ankara Üniversitesi	2	0,29
Çukurova Üniversitesi	2	0,29
Mersin Üniversitesi	2	0,29
Karabük Üniversitesi	2	0,29
Haliç Üniversitesi	1	0,14
Yalova Üniversitesi	1	0,14
Gediz Üniversitesi	1	0,14
Arel Üniversitesi	1	0,14

Anadolu Üniversitesi	1	0,14
Mimar Sinan Üniversitesi	1	0,14
Beykent Üniversitesi	1	0,14
Gazi Üniversitesi	1	0,14
Toplam	696	100,00

Deneşim raporlarındaki ham verilerinin çözümlenmesinde tümevarımcı içerik analiz biçimi kullanılmış ve yapılan tematik kodlamalar belirli kategoriler ve alt-kategoriler biçiminde sınıflandırılmıştır. Yapılan kodlamalarla “verilerin altında yatan kavramları ve bu kavramlar arasındaki ilişkileri ortaya çıkarmak” (Yıldırım ve Şimşek 2005: 227) amaçlanmıştır. Tümevarımcı analiz biçiminin tercih edilmesinin gerekçesi, keşfedici bir nitel araştırma aracılığıyla, henüz yeterli sayıda bilimsel araştırma yapılmamış olan *Türkiye’deki yabancıların gözünden Türk kimliği ve algısı* konusunda bulgulara ulaşılabilceğinin düşünülmesidir. Araştırmanın amacı çerçevesinde seçilerek düzenlenen temalar ve alt temalar, referans sayıları eşliğine ve anlamı en uygun biçimde yansıtan özgün alıntılar yapılarak sunulmuştur. Raporlardan doğrudan alınan alıntıların Almanca’dan Türkçeye çevirisi araştırmacı tarafından yapılmıştır.

Çalışmada yapılan kodlama işleminin sağlam olması, içerik analizinde bir güvenilirlik ölçütü olarak görülmektedir (Balcı 2006). Bu bağlamda kodlama yapan araştırmacıların ve oluşturulan kategorilerin güvenilirliği önemli rol oynamaktadır. Bir metnin farklı kodlayıcılar tarafından aynı biçimde kodlanması, o kodlama işleminde güvenilirlik olduğunu göstermektedir (Bilgin 2000: 16). Bu araştırmada tümevarımcı içerik analizi yaklaşımı uygulanırken iki ayrı alan uzmanı birbirlerinden bağımsız olarak deneşim raporları üzerinde kodlamalar yapmıştır. Daha sonra güvenilirlik analizi yapılması amacıyla MAXQDA veri analizi programının kodlayıcılar arası uyum için geri çağırma özelliği kullanılarak uzlaşma oranları incelenmiştir. Alan uzmanları arasındaki kodlamalara ilişkin uyum yüzdesi %80,69 olarak hesaplanmıştır. Bu değer %75’ten yüksek olduğu için (Miles ve Huberman 1994: 64) deneşim raporlarının nitel analizinde kodlayıcılar arasında uyumun olduğu görülmüş ve araştırma güvenilir kabul edilmiştir.

Bulgular ve Yorumlar

Bu araştırmanın bulguları ilk aşamada Türk insanı ile Türk kültürüne yönelik deneşimlerin ve görüşlerin incelenmesine dayanmaktadır. Daha sonraki

aşamada ise söz konusu deneyim ve görüşler arasında kültürlerarası etkileşime ve kültürlerarası öğrenmeye ilişkin olarak saptanan unsurlara değinilecektir.

Yabancı uyruklu Erasmus öğrencilerinin Türk insanına ilişkin olarak dile getirdikleri yaşantıları, deneyimleri ve görüşleri analiz edildiğinde ulaşılan temalar Tablo 3'te verilmiştir:

Tablo 3. *Türk İnsanına Yönelik Deneyim ve Görüşleri Yansıtan Temalar*

Ana temalar	Alt temalar	Sıklık (f)
Türklerin karakteristik özellikleri	[yabancılara karşı] çok yardımsever olması	134
	misafirperver olması	90
	dost canlısı olması	71
	dışa dönük olması	64
	kibar olması	31
	candan olması	26
	ilgili olması	23
	olumlu olması	17
	kolay iletişim kurulabilmesi	13
Türklerin toplumsal ilişkileri	Türklerin birbirinden farklı ama birlikte olması	16
	Türklerin İngilizce konuşmaması	15
Türklerde davranışlar ve tutumlar	Bir sorun olduğunda elinden geleni yapmak	15
	Çay içmek	11
	Avrupalı bayanların (erkekler tarafından) rahatsız edilmesi	34
Türlere yönelik eleştiriler	Esnafın yabancılardan daha yüksek fiyat talep etmesi	26
	Davranışlarda çelişki olması	5
	Türkleri tanımaya çalışmak	17
Türlere yönelik tavsiyeler	Halkın arasına karışmak	8
	Türklerden öğrenmek	7
	Kadın-erkek ilişkilerinde dikkatli olmak	7

Tablo 3 incelendiğinde, yabancı Erasmus öğrencilerinin Türklerin özelliklerine yönelik tespitlerde bulunduğu görülmektedir. Bu tespitler kapsamında

öncelikle Türklerin çeşitli karakteristik özellikleri dile getirilmiştir. Yabancılar, Türk insanından bahsederken sıklıkla yardımsever, misafirperver, dost canlısı ve dışa dönük insanlar olduklarını belirtmiştir:

Türk misafirperverliğinin eşi benzeri yok, ben daha önce dünyanın çeşitli yerlerinde yaşadığım için Türklerin bugüne kadar tanıdığım en dost canlısı, dışa dönük ve yardımsever insanlar olduklarını söyleyebilirim. (Ö.33.07)

Türklerin kendilerine karşı kibar ve içten davrandıkları, genellikle çok ilgili ve çok olumlu oldukları, ayrıca bir sorun olduğunda elinden geleni yaptıkları görüşünde olanlar da vardır:

Türkler turistlere karşı olumlu bir tutum sergiliyorlar, yardım ediyorlar, kibar davranıyorlar ve gerçekten ilgililer. (Ö24.24)

Bazıları da Türklerle iletişim kurmanın kolay olduğunu düşünmektedir:

Türkiye'de çok kibar ve misafirperver insan tanıdım. Eğer Türk dili ve kültürüyle ilgili olduğunuzu gösterirseniz konuşma hemen başlayıverir (kolay kolay da bitmez) ve size yiyecek-içecek ikram ederler. Bu misafirperverlik pek çok Almanca yabancı gelecektir, ancak bu ülkenin sunduğu en iyi özelliklerden birisidir. (Ö50.03)

Türklerin toplumsal ilişkilerine yönelik yorumlar bağlamında ise yabancı uyruklu öğrenciler, birbirinden oldukça farklı sosyokültürel katmanlardan gelen Türklerin de çoğu zaman yan yana bulunduğu görüşündedir. Farklı kesimleriyle ve farklı kültürleriyle toplumda birbirine karışmış olan Türklere işaret eden görüşe bir örnek aşağıda verilmektedir:

Türk toplumu çok farklılıklar içeriyor ve bu nedenle çoğulculuğu bünyesinde barındırıyor ve böyle olunca da genelleme yapmak neredeyse imkânsız oluyor: Türkler çok farklı bir halk, kozmopolit, Batılı ve Avrupalı pek çok Türk varken dindar olan -Anadolu'dan İstanbul'a daha iyi bir gelecek ve daha iyi şartlarda bir yaşam elde etmek umuduyla göç etmiş olan- pek çok Türk de var. (Ö26.07)

Zıtlıkların uyumlu birlikteliğini vurgulayan bazı ifadeler ise aşağıda verilmiştir:

Çok dindar insanlarla dindar olmayanlar komşuluk ilişkisi içindeler, hepsinden, her şeyden biraz var. (Ö38.41)

Dindar halk kesimlerinin genç ve dinamik insanlarla huzurlu bir birliktelik sergilemesi, köprü işlevine işaret etmektedir. (Ö44.03)

Türklerin iyi İngilizce bilmiyor olması sıklıkla dile gelmektedir. Ancak bu durum yabancılarla iletişim kurmaya engel teşkil etmez görüşü hakimdir.

Türklerin davranışlarına ve tutumlarına yönelik açıklamalar da yapılmaktadır. Bunlar genellikle Türklerin çeşitli algılarına, toplumsal davranış ve tutumlarına yönelik olan bilgilendirici açıklamalardır:

Türkler boş zamanlarında çok çay içer, nargile içer ve tavla oynar. (Ö24.07)

Türlere yönelik eleştirel yaklaşımların başında Avrupalı bayanların bazı erkekler tarafından rahatsız edilmesi gelmektedir. Bu rahatsızlığın sebebinin genellikle bayana bakmak, laf atmak veya çıkma teklif etmeye dayandığı görülmektedir. Esnafın yabancılardan yüksek fiyat talep etmesi ise Türklerin eleştiri aldığı diğer noktadır. Emlakçı, taksi şoförü, restoran ve dükkan işletmecisi gibi esnaf kesiminin turistlerden normalinden daha çok ücret alıyor olması rahatsızlık verici bir unsur olarak dile getirilmektedir.

Yabancı öğrenciler, bazı Türklerin davranışlarında tutarsızlık olduğu görüşündedirler: “İstanbul’da yaşayan Türkler çok ilginç: gelir düzeyinden ya da hayat şartlarından şikayet ettikleri halde çok rahat bir yaşam sürüyorlar” (Ö26.10) ifadesi ile Türk insanının davranışları ile tutumları arasında sergilediği çelişkili duruma işaret edilmiştir.

Türlere yönelik olarak diğer Erasmus öğrencilerine yapılan tavsiyelerin başında ise Türkleri tanımaya çalışmak gelmektedir. Öğrencilerin özellikle de Türklerle aynı evde oturmayı tavsiye ettiği görülmektedir. “Türkleri daha yakından tanıyabilmek için diğer Erasmus öğrencilerinden uzak durmayı tercih ettim” ifadesinde Türkleri tanımak için taktik verildiği anlaşılmaktadır. Yabancıların Türk insanına yönelik bir diğer tavsiyesi de halkın arasına karışmak yönünde olmuştur. Yabancılar arasında Türklerden öğrenecek önemli şeyler olduğunu düşünenler de bulunmaktadır. Aşağıdaki örnek yabancıların Türklerden çeşitli bilgiler öğrenmek konusundaki tavsiyesini ve bunun nedenini göstermektedir:

Türklerle iletişim kurmaya çalışın, çünkü böylece sadece kültürü daha yakından tanımakla kalınmıyor, aynı zamanda günlük hayat için gereken önemli bilgilere de ulaşıyor. (Ö56.03)

Bu olgu, yabancıların Türklerden öğrenecek şeyleri olduğu için onları tanımak istediklerini göstererek yabancı kültüre uyum sağlama isteğine işaret etmektedir ve kültürlerarası iletişim çerçevesinde önemli rol oynamaktadır.

Raporlarda sıklıkla tavsiye edilen bir diğer konu yazın açık kıyafetler giyinmelerine ve akşamları eve yalnız dönmelerine yöneliktir. Rahatsız edilmek ya da takip edilmemek için erkekler konusunda dikkatli olmak gerektiği dile getirilmektedir:

Mini etek ve yüksek topuklu ayakkabı giyen bir bayan Türk erkeklere göre kendini ifşa ediyor (sergiliyor) ve bu nedenle bayanların rahatsız edilmelerine neden olabilir. Bu kültürel farklılığa saygı duymak gerekiyor, en azından kendinizi korumak için olsa bile. (Ö63.54)

Yukarıdaki örnek, farklı kültürden gelen bu yabancı öğrencinin aslında Türk kültürünü anlayabildiğini, neyi yapıp neyi yapmaması gerektiğinin farkına vardığını ve farklı kültürel olguları da kavrayabilecek bir aşamaya geldiğini göstermektedir. Kültürel sorun yaşanan olumsuz sosyal durumlarda dahi yabancı kültüre uyum sağlama isteği kendisini göstermektedir.

Tablo 4. *Türk Kültürüne Yönelik Deneyim ve Görüşleri Yansıtan Temalar*

Ana temalar	Alt temalar	Sıklık (f)
Türkiye’de kültürel özellikler ve unsurlar	Günlük yaşamda görülen gelenek ve görenekler	23
	Büyük kültürel zenginlik ve çeşitlilik	15
	Zengin ve leziz Türk mutfağı	12
	Tarihe dayanan büyük kültür mirası	8
	Tarihi, kültürel ve turistik yerlerin çokluğu	6
	Değişik kültürlerin kaynaşma, çakışma ve erime noktası olması	20
	Avrupa kültüründen oldukça farklı olması	42
Türk kültürüne yönelik yorumlar	Türk kültürünün yabancıların davranış ve tutumlarını değiştirmesi	34
	Türk kültürünü tanımanın güzel ve mutluluk verici olması	13
	Türk kültürünü tanımak için duyulan istegin büyük olması	12
	Türk kültürünün tanıdıkça daha çok sevilmesi	5

Türk kültürüne yönelik eleştiriler	[Kısa süren] kültür şoku olması	13
	Türkiye’de kültürel mirasın ve tarihin iyi korunamaması	1
Türk kültürüne yönelik tavsiyeler	Kültürel etkinliklerde bulunmak	47
	Türk kültürünü tanımaya çalışmak	43
	Türkiye’yi gezip dolaşmak	22

Erasmus deneyim raporları Türk kültürüne yönelik deneyim ve görüşler açısından incelendiğinde, Türk kültürünün özelliklerine yönelik tespitlerin olduğu görülmektedir (Bkz. Tablo 4). Özellikle Türk kültürünün çok zengin ve çeşitli olmasına vurgu yapılmaktadır. Bu konu, yabancılar tarafından değerlendirilen olumlu özellik olarak karşımıza çıkmaktadır:

Eğer Erasmus’a gitmek ve kültürel anlamda ufkunuzu genişletmek istiyorsanız seçilecek ülke Türkiye’dir. Türkiye, Avrupa’daki diğer uluslar gibi değildir; Orta Avrupa kültüründen oldukça farklıdır ve Doğu’ya açılan kapı olarak Arap, Müslüman ve Hristiyan Batı arasındaki tek bağlantı noktasıdır. (Ö63.27)

Türk mutfağının çok güzel olması da bu bağlamda ikinci sırada dile getirilen özellik olmuştur; özellikle geleneksel Türk yemeklerinin sunumunu, çeşitliliğini ve tadını çok beğenildiği anlaşılmaktadır:

Bu noktada Türk mutfağının tahmin edilemeyecek kadar iyi olduğunu söylemem lazım. Bugün birisi bana Türkiye’yi düşündüğünde aklıma ilk gelen şeyin ne olduğunu sorsa, ona hiç düşünmeden ve tereddüt etmeden, yemeklerdeki çeşitlilik ve unutulmaz lezzet derim!!! (Ö.7.01)

Türk kültürüne yönelik olumlu görüşlerden biri de Türkiye’de çok büyük ve tarihe dayanan kültür mirası olarak karşımıza çıkmaktadır:

Türkiye üzerinde çok farklı halklar yaşamış olduğu için bu kadar büyük bir kültür mirası bırakmış olan tek ülke bence. (Ö43.02)

Türk kültürü, mantalitesi ve yaşam biçiminin tanıyıp içine girdikçe daha çok beğenildiği görülmektedir:

İnsan bir şehirde yaşadıkça, kültüre ilgi gösterdikçe ve doğru insanlarla konuştuğunda yeni hazineleri ve yerleri keşfediyor. (Ö45.05)

Deneşim raporlarında yer alan ifadeler, yabancıların toplum içinde kurdukları sağlıklı sosyal ilişkilerin Türk kültürünü tanımalarında ve sevmelerinde etkili rol oynadığını göstermektedir.

Raporlarda, Türkiye'deki kültürel unsurlara yönelik açıklamaların yapıldığı ortaya çıkmıştır ve bu açıklamaların özellikle Türkiye'de tarih, kültürel ve turistik yerler, gelenek-görenek, günlük yaşam biçimi, kültürel unsurlara yönelik olduğu görülmektedir. Bu bağlamda Türk çayı, ezan sesi, Türkçe/ Türk dili, Türk müzik sanatı, otobüs yolculuğu, boğaz vapuru, tavla, darbuka, futbol gibi konular sıklıkla dile getirilmektedir.

Raporlar incelendiğinde yoğun bir kültür aktarımının olduğunu, Erasmus dönemi içerisinde yabancıların Türk kültürünü çeşitli açılardan ve derinlemesine tanıma fırsatı bulduğu, çeşitli sosyal ortamlarda bulunarak Türk kültürüne yönelik olumlu etkileşim deneyimleri edindikleri anlaşılmaktadır. Deneşim raporlarında Türk kültürüne yönelik izlenimlerin ve yorumların başında Türkiye'nin kültürlerin kaynaşma, çakışma ve erime noktası niteliğinde olması gelmektedir. Türkiye, farklı kültürlerin çakıştığı, ama aynı zamanda da kaynaştığı bir merkez olarak ifade edilmiştir:

İstanbul'un kültür, din, etnik köken ve dil açısından anlamda bir erime noktası olduğunun en iyi göstergesi veya sembolü Ayasofya'dır: Bizans İmparatorluğunda Ortodoks kilisesiyken Osmanlı İmparatorluğunda Türkler tarafından camiye dönüştürülmüş. (Ö26.07)

Bizim alışık olduğumuz Avrupa kültürü ile diğer kültürlerin etkisinin birbiriyle karışmış olması bana en başından beri çekici geldi ve beni sonuna kadar büyüledi. (Ö48.07)

Türk kültürüne yönelik eleştirel yaklaşımların başında ise [kısa] süren kültür şoku olması yaşanması gelmektedir. Bu bağlamda kültür araştırmalarında önemli yeri olan kültür şoku konusu dile getirilen sorunlar arasında yer almıştır. Ancak kültürel farkların, özellikle eğitim kültürü farkının ve yemek kültürü farkının kısa süren, geçici bir kültür şoku etkisi yarattığı dile getirilmektedir:

Kültür şoku denen şey büyük şehirde yaşanıyor. Bu yeni yaşantı insana duvara toslamış hissi veriyor. Bilmediğiniz gelenekler ve görenekler, davranış biçimleri, mantaliteler ve farklı hijyen standartları birdenbire insana fazla geliyor. Ancak

tam da bu bilmediğimiz ve alışık olmadığımız şeyler şehir hayatını daha da çekici kılıyor ve ufak tefek sorunlara alışılıyor. (Ö36.18)

Mutfak kültüründe hep et olduğu için vejetaryen olmak bir sorun. (Ö3.12)

Eğitim kültürü farkının yarattığı bir olumsuz etki de aşağıdaki biçimde dile getirilmiştir:

Türkiye’de insanlar pek dakik değil, profesörler de. İlk önce buna bir alışmak gerekiyor! Dersler, benim Bremen’de gördüğümden farklı, burada daha çok lise tarzında işleniyor. Hocalar, çok fazla ödev veriyor ve sınıflar yaklaşık 20 öğrenciden oluşuyor. (Ö50.19)

Tarihi ve kültürü zengin olduğu halde kültürel mirasın iyi korunamaması, Türk kültürüne yönelik dikkat çeken bir görüş olarak dile getirilmiştir:

İstanbul kitaplarda anlatıldığı gibi değil artık, teoride söylenenleri sokaklarda görmek pek mümkün olmuyor! Kültür mirası ve tarihi buradan silinip gidiyor. (Ö2.08)

Yabancı Erasmus öğrencileri Türk kültürüne yönelik tavsiyelerde de bulunmaktadır. Özellikle Türk kültürünü ve yeme-içme kültürünü tanımaya yönelik eylemler ve etkinlikler yapmak tavsiye edilmektedir: Sinema-tiyatro-konser-festival-müze gezmek gibi etkinliklere katılmak, ara sokaklara girip dolaşmak, Türkçe öğrenmek, Türk yazarlarını okumak, hamama gitmek, pazara gitmek, Boğaz vapuruna binmek, Türk çayı içmek, tavla oynamak, çekirdek çıtlatmak, bal-kaymak, çiğ köfte, simit, Türk mezelerini yemek, darbuka almak gibi çok çeşitli tavsiyelerin yapıldığı görülmüştür. Aşağıda yapılması tavsiye edilen kültürel eylemlere ilişkin örnekler verilmektedir:

İstanbul çok dolu ve karmaşık geldiğinde vapura atlayıp bir boğaz turu atınca insan yeniden enerji depoluyor. (Ö29.23)

Hamama mutlaka gidilmeli, Sultanahmet’te Çemberlitaş Hamamı’nı tavsiye edebilirim. (Ö23.01)

Günlük hayatın hızı ve karmaşası artık çok fazla geldiğinde bir Türk çayı içip her şeye ara verin ve ruhunuzu dinlendirin. (Ö35.09)

Görüldüğü gibi, verilen bu tavsiyeler özellikle sosyal hayattan daha çok keyif almaya yöneliktir ve gerçek deneyimlerden, yaşamın içinden, halkın içinden ve yapılan güzel yaşantılardan beslenmektedir.

Zorluklara karşı dayanıklı olmaya yönelik bir tavsiyede Türk kültürünün izinin görülmesi ile kültürlerarası etkileşimin etkisini gösterdiği anlamına gelmektedir:

Cesaretini kaybetme, olduğu kadar yap, her şey bir şekilde yoluna girecektir (Türk tarzı)! (Ö29.23)

Türkiye'yi gezip dolaşmak, bu bağlamda yapılan diğeri başlıca tavsiye olmuştur. Türk yaşam biçimini tanımak için Türkiye'nin tarihi ve kültür zenginliğı bulunan çeşitli yerlerine (otobüsle, uçakla, araba kiralararak ya da otostop çekerek) seyahat etmenin, turistik olan ve olmayan farklı yerleri ve çeşitli yöreleri gezmeye gitmenin sıklıkla tavsiye edildiğı görülmektedir:

Türkleri tanımak için seyahat edin çünkü böylece daha çok Batıya yönelmiş olan metropolden farklı olarak Türk düşünce biçimini, geleneklerini ve İslam'a karşı duruşunu öğrenmek mümkün oluyor. (Ö63.08)

Türkiye'nin dört bir köşesinde kendi gezip gördükleri yerlere başkalarının da gitmesini tavsiye edenler de bulunmaktadır. Buna verilecek örnekler aşağıdaki gibidir:

İstanbul'da Sultanahmet Cami, Ayasofya ve Boğaziçi'nin etrafında bulunan nargile kafelerine gidin. (Ö19.09)

Pamukkale, Efes ve Kapadokya'ya kültürel seyahatler yapın. (Ö44.19)

Bu örnekler, seyahat etmeyi tavsiye eden yabancıların aslında Türkiye'yi ve Türk kültürünü tanımış bir kültür elçisi gibi davrandıklarına işaret etmektedir.

Bu araştırma çerçevesinde "Türk insanına ve kültürüne yönelik deneyim ve görüşler arasında kültürlerarası etkileşime ve kültürlerarası öğrenmeye ilişkin olarak görülen unsurlar nelerdir?" şeklinde belirlenen son araştırma sorusuna yönelik bulgulara da ulaşılmıştır. Buna göre, yabancıların Türkiye kalışı sırasında yaşadıkları deneyimlerin, kültürlerarası etkileşim ve öğrenme açısından yabancılar üzerinde etkili olduğu görülmüştür (Bkz. Tablo 5):

Tablo 5. *Kültürlerarası Etkileşime ve Kültürlerarası Öğrenmeye İlişkin Unsurları Yansıtan Temalar*

Ana Temalar	Sıklık (f)
Türk kültürüyle doğrudan diyaloga girmek	90

Türk kültüründe kendi kültüründen farklı değerler, tutumlar ve algılar olduğunun bilincine varmak	65
Zamanla Türkiye'deki sosyal hayata daha iyi uyum sağlamak	37
Türk kültürünü tanıma isteği ve mutluluğu duymak	32
Türk kültürüne özgü yeni davranışlar geliştirmek	28
Türk kültüründen etkilenerek kültürlerarası değişim yaşamak	17
Kültürel çeşitliliğe karşı daha açık olmak	13
[Benmerkezcilikten uzaklaşarak] perspektif değiştirmek/ empati geliştirmek	9
Kültürlerarası farkındalığın ve duyarlılığın artmış olması	8
Daha önyargısız bakış açısına sahip olmak	7
Daha hoşgörülü ve sabırlı olmak	5
Türlere daha çok anlayış göstermek	3
Kültürlerarası iletişim kurma becerisinin artması	2

Araştırmanın Tablo 5'te yansıtılan kültürlerarası etkileşime yönelik bulgularına göre çoğu yabancı öğrenci, özellikle Türk kültürüyle tanışma sürecinde çeşitli durumlar yaşamaktadır. Aynı zamanda yabancı öğrencilerin büyük bir kısmı Türk kültürünün Batı kültüründen oldukça farklı olduğu görüşündedir. Ancak kültürel farklılıklara rağmen Türk kültürüne çabuk alıştığını, çabuk uyum sağladığını ve Türk kültürünün kendisini değiştirdiğini, kendisini daha rahat bırakmaya başladığını, önyargılardan kurtulmasını sağladığını, özgüveninin artmasını, ufkunu genişletmesini, dünyaya başka gözlerle bakmasını ve perspektif değiştirmesini, eleştirmekten vazgeçmesini, iyi ya da kötü kültür olmadığını anlamasını ve hatta Avrupa'daki Türk kökenli halkı anlamasını sağladığını düşünen yabancıların olduğu görülmektedir. Farklılıklara çabuk alışıldığını gösteren ifadelerle aşağıda yer verilmektedir:

Bir diğer kültürel farklılık da günde beş kere camilerden yükselen ezan sesi. Bu beni hiç rahatsız etmedi çünkü ezan okumak Doğulu şehir imajına oldukça uygun ve insan çok kısa sürede alışıyor. (Ö48.12)

Kültürel farklılıklar beni başlangıçta biraz rahatsız etmişti, ancak birkaç hafta geçtikten sonra birçok şeye çabucak alışmıştım. (Ö35.10)

Edinilen olumlu etkileşim deneyimleri sonrasında, Türk kültürünün yabancılar üzerinde etki ettiği, tanıdıkları yeni kültürün onların davranış ve tutumlarına etki ettiği, mantalitelelerinin değiştiği görülmektedir:

Belirli bir zaman sonra insan kendini Türk yaşam tarzının içinde buluyor ve çay tiryakisi oluyor ve kendisini tavla oynarken buluyor. (Ö63.64)

Diğer insanlara yardımcı olmak, yabancı kişilerle konuşmak, onlara bir şeyler sormak alışkanlık haline geliyor. (Ö38.24)

Ayrıca kendisini daha rahat bırakmaya başladığını belirtenler olduğundan, yaşanan kültürel değişimin davranışların yanı sıra tutumlara da yansıdığı görülmektedir:

Günlük hayatta her şeyi çok ciddiye almamayı ve daha rahat bir insan olmayı öğrendim. (Ö64.91)

“Özellikle kırsal bölgelerde insanlar çaya davet ettiğinde kabul edin çünkü daveti reddedildiğinde insanlar kendisini çok kötü hissedebilirler” (Ö30.07) ifadesi ile diğer insanlara kendilerini çaya davet eden Türkler olduğunda reddetmemeleri gerektiğinden bahsedilmektedir. Bu noktada Batı kültüründen gelen kişilerin Türk kültürüne yönelik farkındalıklarının arttığı ve uyum gösterme çabası içerisinde oldukları görülmektedir.

Bazı raporlarda kişilerin kültürlerarası etkileşim sonucunda önyargılarından kurtulduğunu dile getirdiği görülmüştür:

Başlangıçtaki önyargılarımı bir tarafa bıraktım. O kadar çok iyi arkadaşlar ve ilginç insanlarla tanışma imkanı buldum ki, her halde başka hiç bir yerde böyle insanlarla karşılaşmazdım. (Ö64.10)

“İstanbul özgüvenimin biraz daha artmasını sağladı ve bana farklı bir kültüre ya da mantaliteye uyum sağlayıp onun içinde yaşayabileceğimi gösterdi” ifadesi, yaşanan deneyim sonrasında görülen etkilerden birisinin de özgüveninin artması olduğunu göstermektedir. (Ö50.17)

Türk kültürünü tanımış olmanın insanın ufkunun genişletmesi bir yerde şu şekilde ifade edilmiştir:

Edindiğim kültürel deneyimler ufkumu ve dünyaya bakış açımı genişletti. (Ö3.21)

Dünyaya başka gözlerle bakmanın ve perspektif değiştirmenin vurgulandığı bir diğer çarpıcı ifade aşağıda yer almaktadır:

Gözümüze taktığımız kendi (sübjektif) gözlüklerimiz nedeniyle bazı şeyler hakkından olumsuz izlenimlerimiz oluyor. Sürekli bu sübjektif bakış açısıyla dola-

şıyoruz ve tüm yeni deneyimlerimizi önceden tanıdığımız çekmecelere sokmaya çalışıyoruz, örneğin insan ilk geldiğinde çok yavaş çalışan ‘Uluslararası Erasmus Ofisi’ için işini iyi yapamadığını düşünüyor. Ancak yarım yılı İstanbul’da geçirdikten sonra, daha önceden hoşunuza gitmeyen şeylerle sıkça karşılaşmış onları aşmayı başarınca artık Türkiye’de her şeyin yolunda gittiğini düşünmeye başlıyorsunuz. Kendi kişisel gözlüğünüzü çıkartıp önceden size kötü görünen şeylerin kötü olmadığını, onların sadece farklı olduğunu görüyorsunuz! (Ö33.26)

Kültürel etkileşimin bıraktığı önemli etkilerden biri de iyi ya da kötü kültür olmadığınıın anlaşılması ile ilgili olmuştur:

Almanya ile Türkiye(deki hastaneler) arasındaki farklar kültürel nedenlere dayalı olduğu için daha iyi ya da daha kötü değil, sadece daha farklı. (Ö38.61)

Türk kültürünün yabancıların davranış ve tutumlarını değiştirdiğini düşünenler bulunmaktadır: Kendisini daha rahat bırakmak, kültür farklılığına saygı duymak, hoşgörölü olmak, önyargısız olmak doğrultusunda belirtilen bu görüşler özde yabancıların büyük bir kültürel etkileşim ve değişim yaşadığı anlamına gelmektedir:

Kendi kuralları olan bir Müslüman ülkede olduğunu unutmamak gerekiyor. Fakat orada da tıpkı hayatta olduğu gibi sadece siyah ve beyazlar yok. Kuran’a uyararak yaşayan Türkler olduğu gibi pek uymadan yaşayanlar da var. Bence her durumda açık olmak, ön yargısız yaklaşmak ve farklılıklara saygı duymak gerekiyor. (Ö63.63)

Daha önyargısız olmaktan söz eden bir yabancı öğrenci, bir adım daha öteye giderek kendi kültürüne yönelik öz eleştiride bulunmuştur:

Almanların hiç misafirperver olmayışları hakkında eleştirel bir öz değerlendirme yapmak gerekiyor, buradaki Türklerinin işinin neden zor olduğunu anladım: İnsan bir kere Türkiye’de misafir olunca Almanya’ya Türk olarak hiç gelmek istemez. (Ö24.16)

Türk kültürüyle etkileşime girilmesi sonucunda kültürlerarası deneyim yaşamının oldukça güzel bir duygu olduğu ve bunun insanı mutlu ettiği görüşünde olanlar bulunmaktadır:

İslam’ı daha yakından tanımak çok ilginçti, Ramazan ayında İstanbul’daydım. Oruç tutmak ve sonrasında Şeker Bayramı çok etkileyiciydi, güzeldi ve bu bayramları insanlarla birlikte kutlamak çok ilginçti. Örneğin o zaman ben de daha

önce Almanya'da hiç yapmayacağıım bir şeyi yaptım ve bir gün oruç tuttum. Ama önceden bütün bir günü bir şey yiyip içmeden geçirmek düşünceş bile çılginca gelirken İstanbul'da başkalarıyla birlikte bunu yapmak çok harika bir deneşim oldu. (Ö63.66)

Bu çalışma Türkleri ve Türk kültürünü yabancıların gözüyle incelediğinden, kültürlerarası etkileşim bağlamında kültürlerarası öğrenmenin gerçekleştiğini gösteren unsurlar saptanmaya çalışılmıştır. Buna göre, aşağıdaki ifadeler kültürel değişim yaşayarak ülkesine geri dönen kişilerin kültürlerarası diyalogun ve hoşgörünün nasıl geliştiğini göstermesi bakımından örnek oluşturabilir:

Ezan sesleri ya da Noel zamanı üniversiteye gitmek gibi kültürel farklılıkları hoş karşılıyorum. Döndüğümnden beri özlediğim şey camilerden yükselen ezan sesi oldu. (Ö48.05)

Bence daha da önemli olan, kendimi kültürlerarası açıdan geliştirmiş olmam. Yalnızca Türk halkıyla olan iletişimin değil, dünyanın diğer bölgelerinden gelen öğrencilerle kurduğum dostluklar, bana kişisel açıdan büyük kazanımlar sağladı. Milletler arasında farklılıklar olduğunu görmek inanılmaz ilginç, ama aynı zamanda özde hepimizin aynı olduğunu öğrenmek de. Hepimizin çıkarları, arzuları, kaygıları ve korkuları aynı. (Ö64.111)

Sonuçlar

Bu çalışma çerçevesinde Türkiye'de yaşamış olan yabancı Erasmus öğrencilerinin Türkiye, Türkler ve Türk kültürü ile ilgili yaşantıları ve görüşleri incelenmiştir. Elde edilen veriler, Türklerin sosyal hayatta yabancılara karşı oldukça olumlu bir davranış ve tutum sergilediğini, Türk yardımseverliğini ve misafirperverliğini gösterdiklerini ortaya koymuştur. Yabancıların da Türkiye'de sosyal ve kültürel hayata iyi uyum sağladıkları, Türk kültürünü ve yaşam biçimini derinlemesine tanıma fırsatı buldukları, ayrıca bundan dolayı oldukça memnun oldukları ve adeta bir kültür elçisi olarak ülkelerine geri döndükleri görülmektedir. Yabancılar Türkleri tanıdıkça Türk imajına yönelik algıları daha olumlu olmaktadır. Türk kültürünün aktarımında yabancıların Türklerle kişisel ve sosyal ilişkiler kurup olumlu etkileşim deneyimleri edinmelerinin rol oynadığı görülmüştür. Benzer şekilde, yabancıların Türk kültürüne yönelik farkındalığının artması, Türklerle olan etkileşimlerinin yoğunluğu ile doğru orantılıdır: Yabancılar halkın arasına karışıp Türk kültürünü tanıdıkça daha iyi anlamakta, eleştirmekten vazgeçip uyum sağlamaya başlamakta ve

eski bakış açısını değiştirme eğilimine girmektedir. Etkili bir kültürlerarası değişimin meydana geldiği, ayrıca daha önyargısız ve hoşgörülü bir bakış açısının geliştirildiği anlaşıldığından Erasmus+ Programı'nın kültürlerarası duyarlılığın artmasında katkı sağladığı varsayımı doğrulanmaktadır.

Erasmus Programı ile Avusturya'ya giden Türk öğrencilerin yaşantıları üzerine yapılan bir çalışmada, Türk uyruklu öğrencilerin ırkçılık sorunu ile karşılaşmaları belirtilmektedir (Göksu 2011: 95). Ersoy (2013) ise Avrupa Birliği ülkelerine giden Türk Erasmus öğrencilerinin “Türkiye ve Türklere ilişkin önyargı ve yanlış genellemeler” ile karşılaştıklarını belirtmiştir (2013:161). Bu çalışmada ise, Almanca konuşulan ülkelere gelen yabancı öğrencilerin kendilerine karşı bir önyargı ya da dışlanma olmaksızın Türk yardımseverliğini ve misafirperverliğini yaşadıkları, Türk insanından ve kültüründen etkilenerek daha rahat, daha hoşgörülü olmayı ve eski önyargılarını bir kenara bırakmayı öğrendikleri görülmüştür. Bu durum, kültürlerarası diyalog çerçevesinde Türkiye'nin ve Türk kültürünün tanıtımı açısından bir fırsat oluşturmaktadır.

Çalışmanın sonuçları, yabancı Erasmus öğrencilerin Türkiye'deki yaşantıları sonucunda dünyaya Türk kültürünü tanıyan birinin gözüyle bakabildiklerini ve bu sayede Avrupa merkezci ve tek kültürlü inançları sorgulayabildiklerini göstermiştir. Genel bakış açısından ve kültürlerarası bakış açısından yaklaşarak değerlendirildiğinde, yabancıların Türkiye kalışı sırasında yaşadıkları deneyimlerin, yabancılar üzerindeki etkilerinin aşağıdaki gibi olduğu görülmüştür:

- Türk insanından ve kültüründen edindikleri çeşitli zenginlikler olması,
- Türkiye, Türkler ve Türk kültürü, kültür mirası ve tarihi açısından farkındalık kazanılması,
- Türklerin değerlerinden öğrendiklerinin olması,
- Türk kültürünü farklılıklarıyla birlikte kabul etmeleri,
- Türk kültürüne saygı duydukları,
- kültürlerarası iletişim kurma becerilerinin artmış olduğu,
- kültürlerarası öğrenmenin gerçekleştiği.

Araştırmanın sonuçları, yabancıların Türk toplumu ve Türk kültürü ile sosyal anlamda olumlu etkileşim deneyimleri yaşadığını gösterdiğinden, Erasmus

Programının kültürel etkileşim anlamında olumlu katkı sağladığı varsayımını da desteklemektedir.

Kültürlerarası farkındalığın diğerkültürlerden insanlarla yaşanan iletişim ve etkileşim deneyimleri ile arttığı görüldüğünden, daha çok kültürlerarası etkileşim yaşanması, yabancıların Türk kültürüne yönelik farkındalığının artması anlamına gelecektir. Çalışma çerçevesinde, Türk kültürünün ve tarihinin tanıtımına olumlu katkı sağlandığı da görülmüştür. Bu bağlamda, Erasmus+ Programı'nın Türk insanını, kültürünü ve yaşayış biçimini tanıtmaya yönelik sosyo-kültürel etkinliklerinin sürekli geliştirilmesine ve iyileştirilmesine önem verilmelidir. Türkiye'de yabancı Erasmus öğrencilerinin programa katılımının artmasıyla farklı kültürlerden insanların Türk kültürünü ve kültür mirasını tanınması, Türk insanını anlaması ve kültürlerarası diyalogun güçlenmesi için daha çok katkı sağlanabilir.

Kaynaklar

- Aliyev, Ramin ve Selahaddin Öğülmüş (2015). "Türkiye'deki Yabancı Uyrıklı Öğrencilerin Kültürlerarası Etkileşim Algısının İncelenmesi". 21. Yüzyılda Eğitim Ve Toplum Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi 4 (12): 49-71.
- Balcı, Ali (2006). Sosyal Bilimlerde Araştırma: Yöntem, Teknik ve İlkeler. Ankara: Pegem Yay.
- Bekiroğlu, Onur ve Şükrü Balcı (2014). "Kültürlerarası İletişim Duyarlılığının İzle-rini Aramak: İletişim Fakültesi Öğrencileri Örneğinde Bir Araştırma". Türkiyat Araştırmaları Dergisi: 429-460.
- Bilgin, Nuri (2000). Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi. Teknikler ve Örnek Çalışma-lar. Ankara: Siyasal Yay.
- Boyacı, Adnan (2011). "Erasmus değişim programı öğrencilerinin geldikleri ve Tür-kiye'de öğrenim gördükleri üniversitedeki sınıf yönetimine ilişkin karşılaştırmalı görüşleri (Anadolu Üniversitesi Örneği)". Eğitim ve Bilim 36 (159): 270-282.
- Certel, Sevgi Saime (2010). Erasmus Öğrenci Değişim Programına Katılan Türk Öğrencilerin Akademik Yaşantılarının Nitel Olarak İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Demir, Aysın ve Semra Demir (2009). "Erasmus Programının Kültürlerarası Diya-log ve Etkileşim Açısından Değerlendirilmesi Öğretmen Adaylarıyla Nitel Bir Çalışma". Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi 2 (9): 95-105.
- Eristi, Suzan Duygu (2009). "Using an interactive art education application to pro-mote cultural awareness: A case study from Turkey". International Journal of Education Through Art 5 (2-3): 241-256.

- Ersoy, Ali (2013). “Türk Öğretmen Adaylarının Kültürlerarası Deneyimlerinde Karşılaştıkları Sorunlar: Erasmus Değişim Programı Örneği”. *Eğitim ve Bilim* 38 (168): 154-166.
- Gökmen, M. Ertan (2005). “Yabancı Dil Öğretiminde Kültürlerarası İletişimsel Edinç”. *Dil Dergisi* 128: 69–77.
- Göksu, Fatih (2011). *Bir Kültürlerarası İletişim İncelemesi: Erasmus Programı ile Avusturya’ya giden Türk Öğrencilerin Yaşantı ve Beklentileri Üzerine Yapılan Odak Grup Çalışması*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Guo, Yan vd. (2009a). “Intercultural inquiry with pre-service teachers”. *Intercultural Education* 20: 565-577.
- _____, (2009b). *My culture, your culture: What pre-service teachers say about intercultural competence*. Prairie Metropolis Centre.
- Güvenç, Bozkurt (2005). *İnsan ve Kültür*. İstanbul: Remzi Yay.
- Hofstede, Geert vd. (2005). *Cultures and organizations: Software of the mind*. New York: McGraw Hill.
- İşık, Şehnaz (2012). “Kültürlerarası İletişim Bağlamında Cumhuriyet Üniversitesindeki Gençlerin Almanlara Yönelik Kalıp Yargıları”. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 36 (2): 159-191.
- Karaoğlu, Fatma (2007). *Yabancı Uyruklu Öğrencilerde Uyuma Davranışı: Tömer Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Kartarı, Asker (2001). *Farklılıklarla Yaşamak. Kültürlerarası İletişim*. Ankara: Ürün Yay.
- Kasapoğlu Önder, Ranâ ve Ali Balcı (2010). “Erasmus Öğrenci Öğrenim Hareketliliği Programının 2007 Yılında Programdan Yararlanan Türk Öğrenciler Üzerindeki Etkileri”. *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi* 9/2: 93-116.
- Lembet, Zeynep (2008). *Avrupa Birliği Eğitim ve Değişim Programları’nın Yabancı Dil Öğreniminde Kültürel Etkileşime Olan Katkısı*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Mirici, İsmail Hakkı vd. (2010). “Eğitim Amaçlı Değişim Programları ve Erasmus Yoğun Dil Kursları: Türkçe Kursları İçin Bir Örnek Olay”. *Eğitim ve Bilim* 34 (152): 148-159.
- Miles, Matthew B. ve A. Michael Huberman (1994). *An expanded sourcebook qualitative data analysis*. London: Sage.
- Özdem, Güven (2013). “Yükseköğretim kurumlarında ERASMUS programının değerlendirilmesi (Giresun Üniversitesi örneği).” *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi* 19 (1): 61-98.
- Özer, Bayram vd. (2014). “Erasmus Programıyla Türkiye’ye gelen Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Türk Kültürü ve Yaşayışı Hakkındaki Düşünceleri”. *Gençlik ve Kültürel Mirasımız Uluslararası Kongre II*. 16-18.05.2014. Ed. Bekir Şişman ve Muhittin Düzenli. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi. 347-358.
- Pope, Raechele L. vd. (2004). *Multicultural competence in student affairs*. San

- Francisco: Jossey- Bass.
- Teichler, Ulrich (2001). "Changes of ERASMUS under the umbrella of SOCRATES". *Journal of Studies in International Education* 5 (3): 201-227.
- Türkiye Ulusal Ajansı (2016). Erasmus+ Program Rehberi. <http://www.ua.gov.tr/progralar/erasmus-program%C4%B1> [Erişim: 08.09.2016]
- Ünal, Dalım Çiğdem (2017). "Anadili Almanca Olan Erasmus Öğrencilerinin Türkçe Öğrenmeye Yönelik Deneşimlerinin ve Yaklaşımlarının İncelenmesi". *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi (HÜTAD)* 26: 293-328.
- Yağcı, Esed vd. (2007). "Yurtdışına Giden Erasmus Öğrencilerinin Memnuniyet Özellikleri". *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 33: 229-239.
- ____ (2013). "Erasmus Programı ile Türkiye'ye Gelen Öğrencilerin Karşılaştıkları Akademik Güçlükler". *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 44: 341-350.
- Yıldız, Cemalettin vd. (2012). "Fenomenografik Araştırma Yöntemi". *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi* 6 (2): 77-102.
- Yücelsin Taş ve Türkân Yaprak (2013). "Erasmus Programında Karşılaşılan Sorunlar ve Öneriler". *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* 8/10: 763-770.
- Kaynak Belgelerin Üniversiteleri ile Erişim Sayfalarının Adları ve Adresleri
Albert-Ludwigs-Universität Freiburg. "Bogazici Üniversitesi, İstanbul, Türkiye".
<http://portal.uni-freiburg.de/politik/medien/pdf/studium/berichteerasmus/Istanbul%20Lots.pdf>
- Brandenburgische Technische Universität. "Türkei". <https://www.b-tu.de/studierende/auslandsaufenthalte/studium-im-ausland/erasmus/erfahrungsberichte/tuerkei>
- Cari von Ossietzky Universität Oldenburg. "Erfahrungsberichte aus der Türkei".
<https://www.uni-oldenburg.de/iso/wege-ins-ausland/erfahrungsberichte/erfahrungsberichte-fuer-die-tuerkei/>
- Deutsche Sporthochschule Köln. "Erasmus Bericht: Akdeniz Üniversitesi Antalya / Türkiye". http://www.dshs-koeln.de/fileadmin/redaktion/Studium/International_Studieren/Studium_im_Ausland/Studium_Europa/Erfahrungsbericht_Tu_rkei_Antalya.pdf
- Ernst-Abbe-Hochschule Jena. "Zwischen Europa und Asien – als Erasmusstudent in der Türkei". http://www.eah-jena.de/fhj/fhjena/resab/aaa/Dokumente/Studium_im_Ausland/Erfahrungsberichte/20110506_M%20Thiele%20-%20Erasmusbericht-Izmir2011.pdf
- Ernst-Moritz-Arndt-Universität Greifswald. "Türkei, Erfahrungsberichte im PDF-Format". <http://www.uni-greifswald.de/international/erasmus/studium/erfahrungsberichte/tuerkei.html>

- Europa-Universität Viadrina Frankfurt (Oder).“Tuerkei“. <http://www.europa-uni.de/de/internationales/euvstudis/berichte/Tuerkei/index.html>
- Fachhochschule Aachen.“Mein Auslandssemester - Studenten der FH Aachen berichten“. <https://www.fh-aachen.de/fachbereiche/wirtschaft/organisation/ifo/erfahrungsberichte-auslandssemester/>
- Fachhochschule KölnInstitut für Translation und Mehrsprachige Kommunikation. „Erasmus-Austausch Türkei“. <http://www.f03.fh-koeln.de/fakultaet/itmK/international/erasmus-outgoings/outgoings/00604/index.html>
- Fachhochschule Schmalkalden.“Erfahrungsbericht Auslandssemester Tage in İstanbul“. http://www.fh-schmalkalden.de/schmalkaldenmedia/2013_Halic_University_Istanbul_T%C3%BCrkei-p-17760.pdf
- Fachhochschule Wedel.“Partneruniversitäten“. <http://www.fh-wedel.de/uni-international/partneruniversitaeten/#c12709>
- Frankfurt University of Applied Sciences.“Erfahrungsberichte Studenten berichten von ihrem Auslandsaufenthalt“. <https://www.frankfurt-university.de/international/wege-ins-ausland/erfahrungsberichte.html>
- Heinrich-Heine-Universität Düsseldorf.“Erfahrungsberichte“. <http://www.uni-duesseldorf.de/home/internationales/auslandsaufenthalte/berichte.html#c109180>
- Hochschule der Medien(HdM).“Auslandssemester in der Türkei”.<http://www.medienmaster.de/auslandsaufenthalt/erfahrungsberichte/auslandssemester-in-der-tuerkei/>
- Hochschule für Angewandte Wissenschaften München.“Erasmus Erfahrungsberichte”.https://www.hm.edu/allgemein/hm_international/wege_in_die_welt_2/studiumimausland/euerasmus/erfahrungsberichte.de.html
- Hochschule Hannover.“Erfahrungsberichte aus Europa“. <http://www.hs-hannover.de/international/wege-ins-ausland/erfahrungsberichte/europa-bis-2012/index.html>
- Hochschule Nordhausen.“Erasmus Erfahrungsbericht”.https://www.hs-nordhausen.de/fileadmin/daten/internationales/downloads/downloads_sms/Erfahrungsberichte/2010-11_Dokuz-Eyluel-UEniversitesi_Tuerkei.pdf
- Hochschule Ostwestfalen-Lippe.“Erfahrungsberichte“. <https://www.hs-owl.de/international/erfahrungsberichte/erfahrungsberichte-europa.html>
- Hochschule ReutlingenFakultät Textil & Design.“Erfahrungsberichte aus dem Ausland“. <http://www.td.reutlingen-university.de/ueber-uns/internationales/erfahrungsberichte-aus-dem-ausland/>
- Hochschule Rosenheim.“Studium an der Dogus Universityi Türkei”. <https://international.fh-rosenheim.de/tag/outgoings-erasmus/>
- Humboldt-Universität zu Berlin.“Türkei”. <https://www.wiwi.hu-berlin.de/de/international/abroad/berichte/turkei-erfahrungsberichte/>

- Institut für Europäische Kunstgeschichte der Universität Heidelberg. "Erasmus-Partnerinstitute des IEK". <http://www.iek.uni-hd.de/studium/partnerunis.html#t%C3%BCrkei>
- Johannes Kepler Universität Linz. "Türkei". <http://www.jku.at/content/e262/e245/e10865/e8116/e7922/e7883>
- Justus-Liebig-Universität Gießen. "Erfahrungsbericht". https://www.erasmus.uni-giessen.de/efb/efb_index.php
- Karlsruher Institut für Technologie(KIT). "Erfahrungsberichte ERASMUS & Übersee Studienaufenthalte". <http://www.intl.kit.edu/ostudent/499.php>
- Ludwig-Maximilians-Universität. "München, Suche nach Austauschmöglichkeiten". <https://www.moveon.verwaltung.uni-muenchen.de/move/moveonline/exchanges/search.php>
- Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg. "ERASMUS-Erfahrungsberichte aus der Türkei". http://www.international.uni-halle.de/international_office/studierende/hallesche_studierende/erasmus/berichte/berichte_tuerkei/
- Medizinische Hochschule Hannover. "ERASMUS-Studierendenberichte". <https://www.mh-hannover.de/3951.html>
- Medizinische Universität Innsbruck. "Erasmus Erfahrungsbericht". https://www.i-med.ac.at/studium/mobiltaet_international/downloads/docs_erasmus/Erfahrungsberichte_Erasmus/Bursa_12-13.pdf
- Otto-von-Guericke-Universität Magdeburg (OVGU). "Austauschdatenbank". <http://www.ovgu.de/International/Austauschdatenbank.html>
- Rheinische Friedrich-Wilhelms- Universität Bonn. "Suche nach Austauschmöglichkeiten". http://moveonline.verwaltung.uni-bonn.de/move/moveonline/exchanges/search.php?programme_id=2&country_id=TR
- Ruhr Universität Bochum. "Suche nach Austauschmöglichkeiten". https://ruhr-uni-bochum.moveonnet.eu/moveonline/exchanges/search.php?programme_id=1&country_id=TR
- Ruprecht-Karls-Universität Heidelberg. "Erfahrungsberichte: Türkei". <http://www.uni-heidelberg.de/international/erasmus/berichte/tuerkei.html>
- RWTH Aachen. "Suche nach Austauschmöglichkeiten". <http://www.rwth-aachen.de/go/id/bpvo>
- Technische Hochschule Köln. "Erfahrungsberichte". https://www.verwaltung.th-koeln.de/organisation/dezernatesg/dezernat3/sg32/service/outgoings/erfahrungsberichte/index.php#0_22
- Technische Hochschule Nürnberg Georg Simon Ohm. "Nürnberg Georg Simon Ohm, Erfahrungsberichte". https://www.th-nuernberg.de/no_cache/institutionen/international-office/auslandsaufenthalt-fuer-thn-studierende/studium-im-ausland/erfahrungsberichte/page.html

- Technische Universität Bergakademie Freiberg. “Erfahrungsberichte”. <http://tu-freiberg.de/international/auslandsstudium/erfahrungsberichte#turkei>
- Technische Universität Berlin, Institut für Mathematik. „Erasmusberichte Ankara“. <http://page.math.tu-berlin.de/~felsner/Erasmus/Berichte/Ankara/>
- Technische Universität Braunschweig. “Meine neue Herausforderung: die Türkei”. https://vserver.aka.etc.tu-bs.de/outgoing/html/wia_story_tuerkei.html
- Technische Universität Chemnitz. “Erasmus Erfahrungsberichte”. <https://www.tu-chemnitz.de/international/outgoing/erasmus/erfahrung.php>
- Technische Universität Darmstadt. “Suche nach Austauschmöglichkeiten“. http://tu-darmstadt.moveonnet.eu/moveonline/exchanges/search.php?country_id=TR
- Technische Universität Dortmund. “ERASMUS-Auslandsstudium“. http://www.aaa.tu-dortmund.de/cms/de/Dortmunder_Studierende/Erfahrungsberichte/ERASMUS/index.html
- Technische Universität Dresden. “Erfahrungsberichte“. http://tu-dresden.de/internationales/stud_abroad/erfahrungsberichte
- Technische Universität München. “Suche nach Erfahrungsberichten“. http://moveonline.zv.tum.de/move/moveonline/exchanges/search.php?country_id=TR
- Universität Augsburg. “Erfahrungsberichte Osteuropa und Türkei“. http://www.aaa.uni-augsburg.de/de/outgoing/studium/Erfahrungsberichte/osteuropa_tuerkei/
- Universität Bayreuth. “Suche nach Austauschmöglichkeiten“. https://uni-bayreuth.moveonnet.eu/moveonline/exchanges/search.php?programme_id=1&country_id=TR
- Universität Bremen. “Erfahrungsberichte“. <http://www.uni-bremen.de/index.php?id=7443>
- Universität Göttingen, Juristische Fakultät. “ERASMUS - Kooperationen der Juristischen Fakultät“. <http://www.uni-goettingen.de/de/liste-der-partneruniversit%C3%A4ten-informationen-und-erfahrungsberichte/107581.html>
- Universität Hamburg. “Erfahrungsberichte von Outgoings der Universität Hamburg“. <http://www.uni-hamburg.de/internationales/studieren-im-ausland/erfahrungsberichte/uebersicht.html#T>
- Universität Heidelberg, Juristische Fakultät. “Erfahrungsberichte“. <http://www.jura.uni-heidelberg.de/international/erasmus/erfahrungsberichte.html>
- Universität Mannheim. “Partneruniversitäten“. http://www.uni-mannheim.de/io/studium_im_ausland/partneruniversitaeten/index.html
- Universität Potsdam. “Erfahrungsberichte Auslandsstudium Türkei“. <http://www.uni-potsdam.de/studium/ausland/infoboerse/berichtestud/tuerkei/>
- Universität Siegen. “Erasmus Erfahrungsbericht“. <http://www.bildung.uni-siegen.de>

de/biso/internationalisierung/downloads/eindruecke_ankara_von_lisa_brach.pdf

Universität Ulm. "Erfahrungsberichte Europa". https://www.uni-ulm.de/io/out/berichte/europa.html?tx_simplefilebrowser_pi1%5Bpath%5D=%2Fwww%2Fcms%2Ffileadmin%2Fwebsite_uni_ulm%2Fio%2FOUT_Erfahrungsberichte%2Feuropa%2FT%3%BCrkei

Universität Würzburg, Juristische Fakultät. "Erfahrungsberichte". http://www.jura.uni-wuerzburg.de/fakultaet/erasmus/informationen_fuer_deutsche_studenten/erfahrungsberichte/

Westfälische Wilhelms-Universität Münster. "Erasmus". <http://www.uni-muenster.de/Jura.itm/hoeren/lehre/auslandsstudium/erasmus>

Turkish People and Turkish Culture: An Investigation of Erasmus Experience Reports Relating to Intercultural Communication

Dalım Çiğdem Ünal*

Abstract

In this study, impressions of Erasmus students coming from German speaking countries for their university education about Turkish society and culture are examined. Document review is used which is one of the qualitative research methods. Research is carried out over 698 Erasmus experience reports written in German language of the foreign students who participated the program between the years of 2010-2015 when they return back to their homeland. In the research to achieve content analysis MAXQDA 11 qualitative data analysis program is used to determine the different arguments and recommendations of students about Turks and Turkish Culture. Extracted data shows that Turks are in a positive social behaviour against foreigners and foreigners are well enough in social adaptation and orientation, in this way they get the chance to deeply know the Turkish Culture and life style so get satisfied and return back to their countries as ‘Turkish Cultural Envoys’. Erasmus+ Programme’s contribution to enhancing intercultural emotionality hypothesis is verified as it is understood that with the programme and efficient intercultural evolution had occurred, unprejudiced and tolerant perspective had been developed.

Key Words

Turkish people, Turkish culture, intercultural interaction, intercultural learning, Erasmus+ Programme, Erasmus experience report.

Date of Arrival: 02 October 2016 –Date of Acceptance: 29 December 2017

You can refer to this article as follows:

Ünal, Dalım Çiğdem (2018). “Türk İnsanını ve Kültürünü Tanımak: Almanca Erasmus Deneyim Raporlarında Kültürlerarası Etkileşimin İncelenmesi”. *bilig – Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi* 87: 1-32.

* Assoc. Prof. Dr., Hacettepe University Faculty of Education Department of Foreign Language German Language Education, Ankara, Turkey
cunal@hacettepe.edu.tr

Знакомство с турецким народом и культурой: исследование межкультурной коммуникации на материале отчетов об опыте немецкой программы Erasmus

Далым Чидем Унал*

Аннотация

В данном исследовании изучается характер осведомленности о турецком обществе и культуре студентов из немецкоязычных стран, обучающихся в Турции по программе Erasmus. Используется обзор документов, который является одним из качественных методов исследования. Исследованы 698 отчетов иностранных студентов, которые участвовали в программе Erasmus между 2010-2015 годами, написанные по возвращении на родину. Использована программа анализа качественных данных MAXQDA 11 с целью выявления различных аргументов и рекомендаций студентов о турках и турецкой культуре. Полученные данные показывают, что турки в своем общественном поведении весьма позитивны и демонстрируют доброжелательное отношение к иностранцам, а иностранцы достаточно хороши в социальной адаптации и ориентации, таким образом они получают возможность глубоко узнать турецкую культуру и образ жизни, что порождает у них положительное впечатление, и по сути они возвращаются в свои страны, как «послы турецкой культуры». Результаты исследования подтвердили, что программа Erasmus + стала эффективной площадкой межкультурного обмена, которая способствует формированию непредвзятых и толерантных взглядов, углублению межкультурного диалога.

Ключевые слова

Турецкий народ, турецкая культура, межкультурное взаимодействие, межкультурное обучение, программа Erasmus +, отчет об опыте Erasmus (Эразмус)

Поступило в редакцию: 2 ноября 2016 г. – Принято в номер: 29 декабря 2017 г.

Ссылка на статью:

Ünal, Dalım Çiğdem (2018). Türk İnsanını ve Kültürünü Tanımak: Almanca Erasmus Deneyim Raporlarında Kültürlerarası Etkileşimin İncelenmesi. *bilig – Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi* 87: 1-32.

* Доц., д-р, Университет Хаджеттепе, педагогический факультет, отделение иностранных языков, кафедра немецкого языка – Анкара / Турция

cunal@hacettepe.edu.tr